

Lieta C-391/23

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2023. gada 27. jūnijs

Iesniedzējtiesa:

Curtea de Apel București (Rumānija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 7. februāris

Prasītājs:

Brăila Winds SRL

Atbildētāji:

*Direcția Regională a Finanțelor Publice București – Administrația
Fiscală pentru Contribuabili Mijlocii București*

Ministerul Finanțelor

Președintele Agenției Naționale de Administrare Fiscală

Agenția Națională de Administrare Fiscală

Pamatlietas priekšmets

Administratīvā prasība pret atbildētājiem *Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice București – Administrația Fiscală pentru Contribuabili Mijlocii București* (Bukarestes Reģionālā valsts finanšu ģenerāldirekcija – Bukarestes vidējo nodokļu maksātāju nodokļu administrācija), *Ministerul Finanțelor* (Finanšu ministrija), *Președintele Agenției Naționale de Administrare Fiscală* (Valsts nodokļu dienesta priekšsēdētājs) un *Agenția Națională de Administrare Fiscală* (Valsts nodokļu dienests) (ANAF), ar kuru prasītāja sabiedrība *Brăila Winds SRL* lūdz atcelt dažus nodokļu administratīvos aktus.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Pamatojoties uz LESD 267. pantu, tiek lūgts interpretēt LESD 49., 56., 107. un 108. pantu un 191. panta 2. punktu, Direktīvas 2019/944 9. pantu un 58. panta c) punktu, Direktīvu 2003/96 un Eiropas zaļo kursu.

Prejudiciālie jautājumi

1. Vai LESD 107. un 108. panta noteikumi ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds valsts tiesiskais regulējums kāds tika ieviests ar *Legea nr. 259/2021* (Likums Nr. 259/2021), ar ko uzliek nodokli tikai konkrētiem elektroenerģijas ražotājiem, ir valsts atbalsts, kuru piešķir no nodokļa atbrīvotajiem ražotājiem un uz kuru attiecas paziņošanas pienākums? Vai šāds tiesiskais regulējums ir diskriminējošs, ja tas attiecas tikai uz konkrētiem elektroenerģijas ražotājiem, tostarp uz elektroenerģijas ražotājiem no atjaunojamiem energoresursiem?

2. Vai LESD 49. un 56. panta noteikumi un attiecīgi Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. panta noteikumi ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds tika ieviests ar Likumu Nr. 259/2021, ar ko uzliek liela apjoma nodokli tikai konkrētiem elektroenerģijas ražotājiem (tostarp tiem, kas izmanto atjaunojamus energoresursus), izslēdzot citas ražotāju kategorijas?

3. Vai Direktīva (ES) 2019/944 par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES, pirms Regulas 2022/1854 pieņemšanas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurš varētu radīt pārdošanas cenas noteikšanu/brīvības noteikt pārdošanas cenu ierobežošanu, kā [tas], kas tika ieviests ar Likumu Nr. 259/2021?

4. Vai LESD 191. panta 2. punkta noteikumi attiecībā uz piesardzības un preventīvās darbības principu, uz principu, ka videi nodarīts kaitējums jālabo, novēršot tā cēloni, kā arī uz principu, ka “maksā piesārņotājs”, nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds ieviests ar Likumu Nr. 259/2021? Vai tas apdraud Eiropas mērķus attiecībā uz klimatneitralitātes sasniegšanu līdz 2050. gadam un Eiropas Savienības enerģētikas nodokļu politiku?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

LESD 49., 56., 107. pants, 108. panta 1. un 3. punkts un 191. panta 2. punkts

Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. panta 1. punkts

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES 9. pants un 58. panta c) punkts

Padomes Direktīva 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai

Eiropas zaļais kurss, ko Eiropas Komisija publicējusi 2019. gada 11. decembrī.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Legea nr. 259/2021 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 118/2021 privind stabila unei scheme de compensare pentru consumul de energie electrica și gaze naturale pentru sezonul rece 2021 2022, precum și pentru completarea Ordonanței Guvernului nr. 27/1996 privind acordarea de facilități perdanelor care domiciliază sau lucrează în unele localități din Munții Apuseni și în Rezervația Biosferei “Delta Dunării” (Likums Nr. 259/2021, ar ko pārveido Dekrētlikumu Nr. 118/2021 par kompensācijas shēmas izveidi elektroenerģijas un dabasgāzes patēriņam 2021.–2022. gada aukstajai sezonai un ar ko papildina Dekrētlikumu Nr. 27/1996 par pabalstu piešķiršanu personām, kuras dzīvo vai strādā noteiktās vietās Apusēnu kalnos un “Donavas deltas” biosfēras rezervātā) (turpmāk tekstā – “Likums Nr. 259/2021”), II pants, saskaņā ar kuru laikposmā no 2021. gada 1. novembra līdz 2022. gada 31. martam elektroenerģijas ražotāju gūtie papildu ienākumi, kas izriet no starpības starp elektroenerģijas mēneša vidējo pārdošanas cenu un cenu 450 RON (Rumānijas lejas)/MWh tiek aplikts ar nodokli 80 % apmērā [(1. punkts)], no kura ir atbrīvoti elektroenerģijas ražotāji no fosilā kurināmā, ieskaitot koģenerāciju [(2. punkts)], un nodokļa piemērošanas kārtība ir noteikta ar ANAF priekšsēdētāja dekrētu [(3. punkts)]

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 11/2022 privind modificarea și completarea Legii nr. 259/2021 (“OUG nr. 11/2022”) (Dekrētlikums Nr. 11/2022, ar ko groza un papildina Likumu Nr. 259/2021) (turpmāk tekstā – “OUG nr. 11/2022”), III panta 3. punkts, saskaņā ar kuru arī elektroenerģijas ražotāji no biomasas ir atbrīvoti no Likuma Nr. 259/2021 II panta 1. punkta noteikumu piemērošanas, sākot no papildu ienākumiem, kas gūti pēc 2022. gada 1. janvāra.

Ordinul președintelui ANAF nr. 64/2022 privind aplicarea prevederilor articolului II din Legea nr. 259/2021 precum și privind modificarea și completarea Ordinului președintelui ANAF nr. 587/2016 pentru aprobarea modelului și conținutului formulelor utilitate pentru declararea impozitelor și taxelor cu regim de stabilizare prin autoimpunere sau reținere la sursă (“Ordinul nr. 64/2022”) (ANAF priekšsēdētāja Dekrēts Nr. 64/2022 par Likuma Nr. 259/2021 II panta noteikumu piemērošanu un ar ko groza un papildina ANAF priekšsēdētāja Dekrētu Nr. 587/2016 par veidlapu, kuras izmanto nodokļa un nodevu, uz kuriem attiecas pašaprēķina vai ieturējuma nodokļa sistēma, deklarācijām, paraugu un satura apstiprināšanu (turpmāk tekstā – Dekrēts Nr. 64/2022) I pants, saskaņā ar kuru nodoklis par elektroenerģijas ražotāju gūtajiem papildu ienākumiem tiek aprēķināts par laikposmu no 2021. gada 1. novembra līdz 2022. gada 31. martam, un II pants, saskaņā ar kuru I pantā paredzēto nodokli elektroenerģijas ražotāji ik mēnesi deklarē valsts budžetā līdz tā mēneša 25. datumam, kas seko mēnesim, par

kuru ir maksājams nodoklis, aizpildot un iesniedzot 100. veidlapu “*Declarație privind obligațiile de plată la bugetul de stat*” (Deklarācija par saistībām veikt iemaksu valsts budžetā).

Īss pamatlītas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Prasītāja *Brăila Winds SRL* ir viena no *ENGIE* grupas meitassabiedrībām Rumānijā. Prasītājas sabiedrības dalībnieki ir *Engie Dezvoltare & Consultanță SRL* un *Engie Romania SA*, kurai pieder 99,99 % akciju. *Engie Romania SA* ir *Engie* grupas galvenā filiāle Rumānijā.
- 2 Prasītāja ražo elektroenerģiju no vēja, izmantojot tai piederošu vēja ģeneratoru parku Breila [*Brăila*] rajonā.
- 3 Ar Likuma Nr. 259/2021 II pantu no 2021. gada 1. novembra tika ieviests 80 % nodoklis par elektroenerģijas ražotāju papildu ienākumiem, kas izriet no starpības starp elektroenerģijas mēneša vidējo pārdošanas cenu un cenu 450 RON/MWh. Elektroenerģijas ražotāji no fosilā kurināmā, tostarp koģenerācijas, un no 2022. gada 1. janvāra elektroenerģijas ražotāji no biomasas no šī nodokļa maksāšanas ir atbrīvoti.
- 4 Saskaņā ar Likuma Nr. 259/2021 II pantu un Dekrētu Nr. 64/2022 prasītāja kā elektroenerģijas ražotāja no atjaunojamiem energoresursiem iesniedza nodokļu deklarāciju un samaksāja attiecīgo nodokli par laikposmu no 2021. gada novembra līdz 2022. gada martam par kopējo summu 11 643 217 RON.
- 5 Pēc tam, kad *ANAF* noraidīja prasītājas iepriekš iesniegto administratīvo sūdzību par Dekrētu Nr. 64/2022 un sūdzību nodokļu jautājumā, prasītāja 2022. gada 27. aprīlī cēla prasību iesniedzējtiesā – *Curtea de Apel București* (Bukarestes Apelācijas tiesa) – lūdzot: (i) atcelt Dekrētu Nr. 64/2022; (ii) atcelt nodokļu deklarācijas un korektīvās deklarācijas, ko pati prasītāja iesniegusi par nodokli, kas tika ieviests ar Likuma Nr. 259/2021 II pantu; (iii) atcelt *ANAF – Direcția Generală de Soluționare a Contestațiilor* (Sūdzību izskatīšanas ģenerāldirekcija) pieņemto lēmumu Nr. 551/10.03.2022, ar kuru tika noraidīta administratīvā sūdzība par nodokļu deklarācijām un atbilde uz sūdzību par nodokļu deklarāciju par 2022. gada martu; (iv) atcelt *ANAF – Direcția Generală Proceduri pentru Administrarea Veniturilor* (Ieņēmumu pārvaldes ģenerāldirekcija) lēmumu/izlīgumu (*Referatul de soluționare*) Nr. A GVB 154/23.03.2022, ar kuru tika noraidīta iepriekšējā administratīvā sūdzība par Dekrētu Nr. 64/2022; (v) uzlikt atbildētājiem pienākumu atmaksāt prasītājai summu 11 643 217 RON apmērā, kas samaksāta par 2021. gada novembri līdz 2022. gada martu kā nodoklis, pamatojoties uz Dekrētu Nr. 64/2022, un (vi) uzlikt atbildētājiem pienākumu samaksāt nodokļu procentus par šādi samaksātām summām.
- 6 Prasītāja uzskata, ka apstrīdētie administratīvie akti bija prettiesiski, jo ar Likuma Nr. 259/2021 II pantu ieviestais nodoklis ir prettiesisks šādu iemeslu dēļ: (i) tas pārkāpj taisnīgas nodokļu sloga noteikšanas principu un principu par to, ka ir

jāizvairās no nodokļu dubultas uzlikšanas, saistībā ar likumības, nediskriminācijas/nodokļu neitralitātes, vienlīdzības likuma priekšā, nodokļu taisnīguma un nodokļu noteiktības principu; (ii) tas pārkāpj nodokļu nepiemērošanas ar atpakaļejošu spēku un paredzamības principu saistībā ar tiesiskās noteiktības un tiesiskās palāvības aizsardzības, nediskriminācijas/nodokļu neitralitātes un vienlīdzības likuma priekšā principu; (iii) tas ir valsts atbalsts, kas nelikumīgi piešķirts elektroenerģijas ražotājiem no fosilā kurināmā, tostarp koģenerācijas, kā arī elektroenerģijas ražotājiem no biomasas, sākot no papildu ienākumiem, kuri gūti pēc 2022. gada 1. janvāra, un kas ir pretrunā LESD 107. panta 1. punktam; (iv) tas rada šķēršļus brīvībai veikt uzņēmējdarbību un sniegt pakalpojumus, kas ir pretrunā LESD 49. un 56. pantam; (v) tas ir pretrunā Eiropas mērķiem attiecībā uz klimatneitralitātes sasniegšanu līdz 2050. gadam, kā arī Savienības politikai enerģētikas nodokļu jomā; (vi) tas rada arī pārdošanas cenas noteikšanu/brīvības noteikt pārdošanas cenu ierobežošanu, kas ir pretrunā Direktīvai 2019/944; (vii) tas pārkāpj Rumānijas Konstitūcijas 135. panta un *Legea concurenței* (Konkurences likuma) 8. panta noteikumus, ar kuriem aizliedz nepamatotus tirdzniecības brīvības vai uzņēmēju autonomijas ierobežojumus; (viii) tas ir noteikts, pamatojoties uz Dekrētu Nr. 64/2022, kuram ir vairākas leģitimitātes nepilnības, un (ix) tas ir noteikts, pamatojoties uz Likuma Nr. 259/2021 II pantu, kuram ir virkne konstitucionālu nepilnību.

- 7 Pēc prasītājas lūguma *Curtea de Apel București* nolēma vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 8 Prasītāja uzskata, ka pamatlietā aplūkotais pārmērīgu nodokļu uzlikšanas pasākums ir valsts atbalsts, attiecībā uz kuru dalībvalsts nav izpildījusi LESD 108. panta 3. punktā paredzēto pienākumu uzsākt iepriekšējās pārbaudes procedūru.
- 9 Turklāt, ņemot vērā ar Likuma Nr. 259/2021 II pantu ieviestā nodokļa lielo apmēru, apstrīdētais pasākums ir ar LESD 49. un 56. pantu aizliegtais ierobežojums. Tādējādi elektroenerģijas ražotājiem piemērotā atšķirīgā attieksme atkarībā no izmantotajiem ražošanas resursiem attur tos no darbības saglabāšanas elektroenerģijas no atjaunojamiem energoresursiem tirgū Rumānijā.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 10 Iesniedzējtiesa norāda, ka *Curtea de Apel București* ir iesniegtas vairākas prasības par Dekrēta Nr. 64/2022 atcelšanu, kuras visas pašlaik tiek izskatītas.
- 11 Šajā lietā minētā tiesa 2022. gada 31. janvārī nolēma iesniegt iebildumu *Curtea Constituțională* (Rumānijas Konstitucionālā tiesa) par Likuma Nr. 259/2021

II panta neatbilstību konstitūcijai un attiecīgā tiesvedība noris tajā pašā *Curtea Constituțională*.

- 12 Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa izvirza problēmu par iespēju pārmērīgas nodokļu uzlikšanas pasākumu attiecībā uz papildu ienākumiem, ko guvusi daļa no elektroenerģijas ražotājiem, kvalificēt kā valsts atbalstu, kurš piešķirts elektroenerģijas ražotājiem, kas no nodokļu maksāšanas ir atbrīvoti, un par kuru saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu bija jāpaziņo Komisijai.
- 13 Pamatojoties uz Tiesas judikatūru šajā jomā, un konkrēti uz 1991. gada 21. novembra spriedumu *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires u.c./Francija*, C-354/90, EU:C:1991:440, 10. un 14. punkts; 2005. gada 15. decembra spriedumu *Unicredito Italiano*, C-148/04, EU:C:2005:774, 42. punkts; 2022. gada 7. aprīļa spriedumu *Autonome Provinz Bozen*, C-102/21 un C-103/21, EU:C:2022:272, 58. un 59. punkts; 2006. gada 5. oktobra spriedumu *Transalpine Ölleitung in Österreich*, C-368/04, EU:C:2006:644, 39. punkts; 2022. gada 22. janvāra spriedumu *Fondul Proprietatea*, C-179/20, EU:C:2022:58, 83. un 84. punkts, un 2004. gada 15. jūlija spriedumu *Pearle u.c.*, C-345/02, EU:C:2004:448, 30.–32. punkts, iesniedzējtiesa norāda, ka tai ir nepieciešamas Tiesas norādes par kritērijiem iespējamā valsts atbalsta novērtējumam, it īpaši attiecībā uz selektīvās priekšrocības kritēriju, kas noteikts ar apstrīdēto pasākumu, ņemot vērā to, ka atsevišķas konkrētas elektroenerģijas ražotāju kategorijas ir atbrīvotas no apstrīdētā pasākuma.
- 14 Otrais jautājums attiecas uz pārmērīga nodokļa uzlikšanas, kas ieviesta ar Likuma Nr. 259/2021 II pantu, ietekmi uz brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu brīvu apriti, ņemot vērā faktu, ka šāda nodokļu uzlikšana varētu atturēt *Engie* grupu, kuras dalībniece ir prasītāja sabiedrība, turpināt attīstīt darbību elektroenerģijas ražošanā no atjaunojamiem energoresursiem Rumānijas teritorijā.
- 15 Izskatāmajā lietā pastāv pārrobežu elements, kas izpaužas apstākļi, ka prasītāja ietilpst *Engie* grupā, kuras galvenais birojs atrodas Parīzē un kura darbojas dabasgāzes piegādes un sadales, elektroenerģijas piegādes un elektroenerģijas ražošanas jomā.
- 16 Iesniedzējtiesa uzskata, ka attiecīgais nodoklis nediskriminē ārvalstu pilsoņus salīdzinājumā ar valsts pilsoņiem, taču norāda, ka šis nodoklis elektroenerģijas ražotājiem tiek piemērots atšķirīgi atkarībā no izmantotā ražošanas resursa. Iesniedzējtiesa šajā kontekstā atgādina 1988. gada 7. jūlija spriedumu *Stanton/Inasti*, C-143/87, un 1996. gada 15. februāra spriedumu *Hans Kemmler*, C-53/95, ar kuru Tiesa nosprieda, ka attiecībā uz noteikumiem, kas nebija tieši vai netieši diskriminējoši pilsonības dēļ, tie tomēr bija nepieņemami, jo radīja nepamatotus šķēršļus darbības veikšanai vairāk nekā vienā dalībvalstī, un 2011. gada 24. marta sprieduma Komisija/Spānija, C-400/08, EU:C:2011:172, 64. punktu, ar kuru Tiesa nosprieda, ka “ierobežojuma” jēdziens EKL 43. panta izpratnē aptver dalībvalsts noteiktus pasākumus, kuri, lai gan tiek piemēroti

vienādi, ietekmē citu dalībvalstu uzņēmumu piekļuvi tirgum un līdz ar to traucē tirdzniecību starp dalībvalstīm.

- 17 Attiecībā uz nosacījumiem, kam valsts pasākumiem, kuri varētu traucēt vai kavēt Līgumā garantēto pamatbrīvību īstenošanu, ir jāatbilst, lai tos varētu uzskatīt par saderīgiem ar Līgumu, iesniedzējtiesa uzskata, ka šajā lietā rodas jautājums par attiecīgā nodokļa nesamērīgumu.
- 18 Ar savu trešo jautājumu *Curtea de Apel București* izvirza problēmu par attiecīgā nodokļa kvalificēšanu tādā nozīmē, ka tas ir pasākums, kurš var radīt pārdošanas cenas noteikšanu/brīvības noteikt pārdošanas cenu ierobežošanu, kas varētu būt pretrunā Direktīvas 2019/944 noteikumiem, it īpaši 58. panta c) punkta noteikumiem par valsts regulatīvās iestādes pienākumu atcelt elektroenerģijas tirdzniecības ierobežojumus starp dalībvalstīm, saistībā arī ar 9. panta noteikumiem, jo tiem ir tieša iedarbība.
- 19 Šajā kontekstā iesniedzējtiesa atgādina prasītājas apgalvojumus, ka apstrīdētais pasākums būtiski kropļo konkurenci elektroenerģijas tirgū, jo tas rada papildu izmaksas enerģijas ražotājiem un samazina piegādes drošību, kavējot cenu veidošanos uz piedāvājuma un pieprasījuma mijiedarbības pamata, kas varētu radīt vai nu mākslīgi augstas cenas uzliktā nodokļa kompensēšanai, vai arī ražošanas samazināšanos, jo papildu nodokļu uzlikšana ienākumiem būtu līdzvērtīga ražotāju riskam atgūt ražošanas izmaksas. Turklāt, ņemot vērā Direktīvas 2019/944 9. pantu, apstrīdētais valsts pasākums nav ne piemērots, ne samērīgs.
- 20 Attiecībā uz ceturto jautājumu *Curtea de Apel București* norāda, ka, ņemot vērā to, ka prasītāja atsaucās uz piesardzības, preventīvās darbības principu un uz principu, ka videi nodarīts kaitējums jālabo, novēršot tā cēloni, kā arī uz principu, ka “maksā piesārņotājs”, kas ir noteikti LESD 191. panta 2. punktā, ir jānoskaidro, vai šiem principiem ir tieša ietekme un vai tie ir pārkāpti, ieviešot nodokli, kurš attiecas uz elektroenerģijas ražotājiem no atjaunojamiem energoresursiem, bet ne uz elektroenerģijas ražotājiem no fosilā kurināmā.
- 21 Turklāt, tā kā prasītāja apgalvoja arī, ka, pārmērīgi apliekot ar nodokli it īpaši enerģijas ražotājus no atjaunojamiem energoresursiem, ar Likumu Nr. 259/2021 ieviestais nodoklis ir pretrunā gan Savienības enerģijas nodokļu politikai, proti, Direktīvai 2003/96, gan Eiropas mērķiem attiecībā uz klimatneitralitātes sasniegšanu, kā noteikts Eiropas zaļajā kursā, ko Komisija publicējusi 2019. gada 11. decembrī, ir jānovērtē šo pēdējo minēto aktu attiecīgā ietekme, kā arī iepriekš minētā nodokļa saderība ar tiem.